KULLEĠĠ SAN NIKOLA

EŻAMIJIET TA' NOFS IS-SENA – LIVELL PRIMARJU

Frar 2013

Is-Sitt Sena	**L-ISTUDJI SOĊJALI**	**Il-Ħin: Siegħa u Kwart**

Marka Totali

L-Isem: ___________________________ Il-Klassi: __________

AQRA SEWWA DAN LI ĠEJ:

- Aqra din il-faċċata, imla ismek u l-isem tal-klassi.
- Taqlibx il-paġna qabel jgħidulek li tista' tibda.
- Aqra sewwa kulma hemm miktub u segwi tajjeb l-istruzzjonijiet.
- Qabel tikteb it-tweġiba, ara li tkun fhimt sewwa l-mistoqsija.
- Jekk ma tkunx taf xi tweġiba, ħalliha vojta u kompli l-oħrajn, imbagħad erġa' ppruvaha fl-aħħar.
- Jekk tieħu żball, ingassah pulit u erġa' ikteb.
- Meta tlesti, erġa' ara l-karta kollha mill-bidu biex tirranġa xi żbalji li jista' jkollok u timla xi vojt li tkun ħallejt.

A. Daħħal il-kliem mogħti biex tkompli kull sentenza.

L-ewwel waħda lesta: (10 marki)

demokratiku	iċ-ċinema	bl-Ingliż	imejl
tal-*mass media*	il-lingwa	il-fuljett	messaġġ
tal-mowbajl	reklam	l-gazzetti	

1	Il-knisja f'Malta tqassam ***<u>il-fuljett</u>*** FLIMKIEN fid-djar kollha.
2	Meta ma tkunx id-dar tista' ċċempel permezz ______________.
3	Permezz tal-internet nistgħu nibagħtu ______________ flok ittra.
4	Meta taqra ______________ tkun qed iżżomm ruħek informat.
5	Film tista' tarah fil-kumdità ta' darek jew tmur ______________.
6	In-negozjanti li jridu jħajru n-nies jixtru xi prodott jistgħu jagħmlu ______________.
7	F'pajjiż ______________ għandek issib diversi mezzi ta' komunikazzjoni fejn iċ-ċittadini jistgħu jesprimu l-opinjoni tagħhom.
8	F'pajjiżna barra l-gazzetti bil-Malti nsibu oħrajn ______________.
9	Permezz ______________nkunu nafu x'qed jiġri f' pajjiżna u fid-dinja.
10	Mod ieħor ta' kif tikkomunika bil-mowbajl hu li tikteb ______________.
11	Nużaw ______________ biex nitkellmu ma' xulxin.

B. Qabbel dawn li ġejjin billi tikteb numru fil-kaxxi l-vojta.
L-ewwel waħda lesta: (10 marki)

1	***Poster***		In-nies jaqrawhom biex jinfurmaw ruħhom fuq dak li jkun għaddej fil-pajjiż u fid-dinja.
2	Ġurnali		Hu l-kap tal-gvern li jmexxi l-laqgħat tal-kabinett biex jitressqu jew jgħaddu l-liġijiet.
3	Il-gvern		Ikun magħmul mill-kunsilliera flimkien mas-sindku tal-post.
4	Il-Kunsill Lokali		Il-kamra tad-deputati fejn jiltaqgħu l-gvern u l-oppożizjoni biex jiddiskutu l-liġijiet.
5	Il-parlament	**1**	Jitwaħħal fuq *notice board, bill board* jew ma' xi vetrina biex in-nies ikunu jafu dwar ċertu attivitajiet.
6	Ittra		Permezz tiegħu tista' tidħol fuq l-internet, tkun taf aktar informazzjoni dwar dak li jkun qed jiġri fid-dinja.
7	Il-Prim Ministru		Tintbagħat f'envelop li fuqu jkollu l-bolla u l-indirizz.
8	Il-kompjuter		Il-grupp parlamentari li jkollu l-kunsens tal-poplu biex imexxi l-pajjiż.
9	Imejl		Jikkomunika waqt l-omelija meta jitla' fuq il-pulptu jew l-ambone.
10	Il-kabinett		Permezz tal-indirizz elettroniku tista' tibgħat ittri jew messaġġi fi żmien qasir.
11	Il-kappillan		It-tim tal-Ministri tal-Gvern immexxija mill-Prim Ministru.

Ċ. Wieġeb (5 marki)

1. Min imexxi l-laqgħat tal-parlament?

____

2. Kull kemm snin ikun hemm elezzjoni ġenerali?

____

3. Agħti kelma oħra għal membru parlamentari.

____

4. Xi jkun għaddej matul ix-xahar ta' qabel l-elezzjoni ġenerali?

____

5. Agħti l-isem tar-radju tal-knisja.

____

D. Wieġeb fil-qosor dawn il-mistoqsijiet: (5 marki)

1) Nafu li l-ewwel bnedmin li ġew Malta fi Żmien il-Pre-Istorja kienu nisa, irġiel, tfal u trabi li kienu jixbhu lilna. Semmi żewġ affarijiet oħra li taf dwar dawn in-nies:

a) ____

b) ____

2) X'jismu wieħed mill-għerien kbar li marru joqogħdu fih dawn in-nies malli waslu Malta? _________________________

3) F'liema raħal jinsab dan l-għar? _______________________

4) Meta dawn in-nies ma baqgħux jagħmlu użu biss mill-għerien, huma marru joqogħdu fiż-Żebbiegħ. Kif inhuma msejħin l-fdalijiet li nstabu hemmhekk? _________________________.

E. Daħħal il-kliem mogħti biex tkompli kull sentenza.

L-ewwel waħda lesta: (10 marki)

Franka	ħames	ħlejjaq	baħar
Ġebla s-Safra	ilmijiet	fuħħar	għoljin
sedimentarju	qadim	rdum	

1	Il-blat ta' Malta jissejjaħ ***sedimentarju***.
2	Il-blat Malti fih _______________ saffi.
3	Is-sediment hu materjal li jinġarr mill- _______________ tax-xmajjar.
4	Fil-blat ta' Malta nsibu frak u qxur ta' _______________ tal-baħar.
5	Aħna nibnu d-djar tagħna bil-ġebla tal- _______________.
6	Il-blat tagħna fforma f'qiegħ il- _______________ 30 miljun sena ilu.
7	Ir-ramel ħamrani tar-Ramla l-Ħamra magħmul mill- _______________.
8	Is-saff tal-Qawwi ta' Fuq narawh f'postijiet _______________.
9	Is-saff tal-Qawwi t'Isfel hu l-aktar saff _______________.
10	Meta nħarsu lejn xi _______________ nistgħu naraw kif ikunu s-saffi.
11	It-tafal jinħadem u jinħema ġewwa forn jaħraq biex isir _______________.

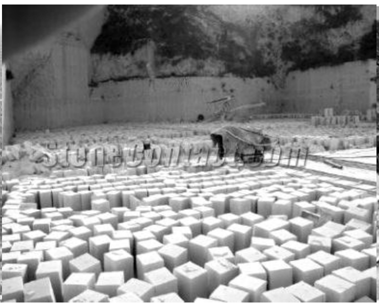

F. Aqra dan id-djalogu mbagħad wieġeb il-mistoqsijiet:

(12 -il marka)

Il-ġimgħa l-oħra Ms.Borg ħadet lit-tfal tal-klassi sa Ħaġar Qim. Waqt li kienu hemm Maria u Mark qabdu diskursata bejniethom.

Maria: Tiftakar x'kienet qaltilna l-miss li jsejħulhom lin-nies li bnew dan it-tempju?

Mark: Faċli ħafna. Kelma oħra flok tempju hija maqdes. Għalhekk isejħulhom nies ta' Żmien l-Imqades.

Maria: Iva issa qed niftakar. Min jaf kemm batew biex bnew tempju bħal dan! Żgur li ma kellhomx l-għodda li hawn illum.

Mark: Dażgur li le. L-għodda tagħhom kienet bħal ta' Żmien in-Neolitiku jiġifieri kienu jagħmlu użu miż-żnied, għadam u affarijiet oħra. Imma ma kellhomx għodda tal-metall.

1) Għaliex Ħaġar Qim insejħulu tempju megalitiku?

____

2) Fejn jinsabu t-tempji tal-Ġgantija?

____

3) Kemm-il tempju hemm fil-Ġgantija?

____

4) Minbarra nies ta' Żmien l-Imqades, ta' liema żmien insejħulhom lil dawn in-nies li bnew it-tempji?

____

5) Semmi tempju ieħor li nbena fi Żmien l-Imqades minbarra Ħaġar Qim u l-Ġgantija.

____

6) X'jissejjaħ it-tempju li jinsab Ħal Saflieni li flok inbena, ġie mħaffer taħt l-art?

____

Ġ.Aqra sew dawn il-fatti dwar in-nies ta' Żmien il-Bronż u imla l-vojt kif meħtieġ. (8 marki)

Ir-______________ tan-nies ta' Żmien il-Bronż kienet differenti minn dik tan-nies ta' qabilhom. Dawn in-nies ma bnewx ______________. Lill-mejtin tagħhom kienu ______________ u l-fdal kienu jpoġġuh taħt ______________, din kienet ġebla kbira ______________ fuq ġebel iżgħar. Dawn ukoll kienu jwaqqfu ġebel kbir wieqaf li jissejjaħ ______________. Il –bronż isir b'taħlita ta' ____________ u ____________.

G. Imla l-vojt f'din is-silta dwar forom ta' art li naraw f'diversi nħawi ta' Malta u Għawdex. (5 marki)

Wied il-Kbir huwa wieħed mill-widien li nsibu f'Malta. Wied ieħor li jinsab f'Malta huwa ___________________________.

Fl-_____________ bħal dawk ta' Ħad-Dingli u ta' Ċenċ baqgħu jgħixu pjanti li f'postijiet oħra nqerdu mill-bniedem. Waħda minn dawn il-pjanti mhix ħlief Widnet il-Baħar, li hija l-pjanta nazzjonali.

Irħula u bliet bħall-Imdina, ir-Rabat u l-Mellieħa nbnew fuq _____________ bil-quċċata ċatta u wiesgħa.

_____________ kennija mill-maltemp iservu bħala portijiet għad-dgħajjes u l-vapuri. Eżempju ċar ta' dan huwa l-Port il-Kbir ta' Malta.

Il-*Blue Grotto* fiż-Żurrieq u l-Għar tal-Qawra fid-Dwejra huma għerien li ffurmaw permezz tal-_____________ qawwi li fetaħ xquq fil-blat matul il-kosta.

GĦ. Ħares sew lejn il-mappa u l-fetħiet immarkati. (12 –il marka)

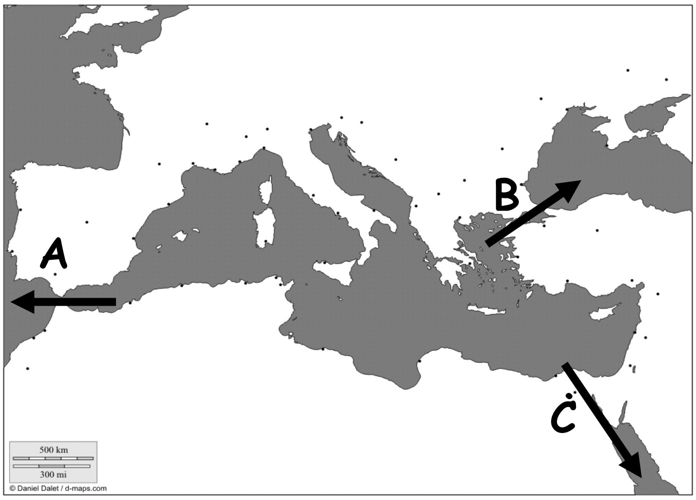

(i) Kompli dawn is-sentenzi billi tikteb l-isem tal-post:

Jekk naqbad vapur minn Malta u noħroġ minn fetħa **A** nkun għaddejt mill-fetħa magħrufa bħala ______________________. Din tinsab bejn żewġ pajjiżi li huma ______________________ u ______________________. Wara li noħroġ minn hawn insib ruħi ġo baħar kbir ħafna bl-isem ta' ______________________.

Fetħa **B** għandha l-isem ______________________, din twassalni għal baħar magħluq bl-isem ______________________. Din il-fetħa taqsam il-pajjiż ______________________ fi tnejn.

Jekk bil-vapur ngħaddi minn fetħa **Ċ** insib ruħi fil-Baħar ______________________. Iżda qabel nasal hemm irrid ngħaddi minn passaġġ li jġib l-isem ______________________. Din il-fetħa wkoll qed taqsam minn pajjiż ieħor li jġib l-isem ______________________.

(ii) Agħżel l-ittra li turi l-fetħa li trid tgħaddi minnha:

Mill-Portugal irrid immur l-Italja bil-baħar għalhekk għandi ngħaddi minn fetħa (**A**, **B**, **Ċ**).
Mill-Italja irrid nibqa' sejjer lejn l-Oċean Indjan għalhekk l-iqsar triq hi minn fetħa (**A**, **B**, **Ċ**).

H. Agħti l-ismijiet tal-Gżejjer u Pajjiżi fil-Mediterran: (10 marki)

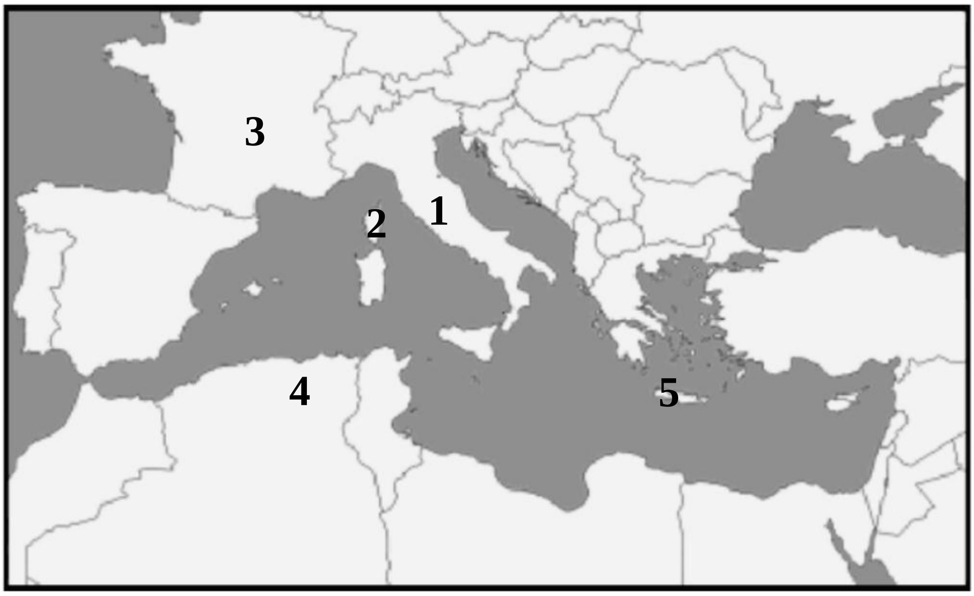

Attur famuż ried jagħmel vjaġġ bil-jott tiegħu. Telaq kmieni filgħodu mill-(1)________________. Wara vjaġġ qasir waqaf (2)________________ u minn hemm baqa' sejjer (3) ________________. Minn hemm qabad triqtu lejn in-Nofsinhar għal pajjiż bl-isem ta' (4) ________________. Qabel irritorna lura lejn pajjiżu ried iżur il-gżira ta' (5) ________________ li tagħmel mal-Greċja.

Ħ. Fejn tippreferi tgħix,fil-kampanja jew fil-belt?
Ikteb ħames raġunijiet għaliex tippreferi hekk. (5 marki)

____

____

____

____

____

I. Ikteb l-ismijiet ta' dawn il-Bliet u Rħula Maltin fuq il-linji.

(8 marki)

1. Inbniet mill-Kavallieri u msemmija għall-Gran Mastru li ta bidu għal bini tagħha. ________________
2. Insibu l-ajruport internazzjonali ta' Malta. ________________
3. Bajja Għawdxija li tinsab fit-tarf ta' wied fond u kbir.

   ____
4. Belt storika mdawra bis-swar fejn insibu l-Forti Sant' Anġlu.

   ____
5. Il-Belt kapitali ta' Għawdex. ________________
6. Minn hawn jitlaq il-vapur għal Għawdex. ________________
7. L-akbar raħal tas-sajd f'Malta. ________________
8. F'dan ir-raħal insibu l-akbar bajja ramlija f'Malta.

   ____

Tmiem il-Karta